

Wykaz zagadnień do egzaminu dyplomowego kierunku studia o Polsce od roku akademickiego 2024/2025

Student dokonuje wyboru trzech zagadnień z każdego obszaru: literatura, translatoryka i historia. W sumie wybiera dziewięć zagadnień.

Zagadnienia muszą zostać zaakceptowane przez promotora.

Po akceptacji pytań przez promotora student przynosi ich listę na obronę w trzech egzemplarzach po jednym dla każdego członka Komisji.

W trakcie obrony Komisja zadaje trzy pytania: pierwsze pytanie dotyczy pracy dyplomowej, kolejne dwa wybiera z przedstawionej przez studenta listy dziewięciu opracowanych zagadnień.

Literatura

1. Wyjaśnij konwencję powieści dojrzałego realizmu na wybranym przykładzie.
2. Omów strukturę powieści historycznej na wybranym przykładzie;
3. Przedstaw antagonizm artysty i filistra w literaturze modernistycznej;
4. Przedstaw status twórcy i zadania literatury w programie literackim pozytywistów i młodopolan.
5. Socrealizm jako element polityki kulturalnej czasów stalinowskich. Opisz to zagadnienie odwołując się do wybranych przykładów.
6. Znaczenie odwilży w kulturze polskiej po październiku 1956.
7. Koncepty, konstrukcje i tematy twórczości poetyckiej Wisławy Szymborskiej.
8. Tradycja antyczna i tradycja biblijna w dziełach literatury staropolskiej
9. Europejskość (uniwersalność) i swojskość (rodzimość) polskiej literatury epok dawnych
10. Ideały epok dawnych, od średniowiecza do baroku, w przekazach literatury staropolskiej
11. Ewolucja postaci bohaterów, tematów i wątków w tekstach literackich od średniowiecza do baroku
12. Gatunki, formy, style literatury staropolskiej od średniowiecza do baroku
13. Główne nurty literatury oświeceniowej: klasycyzm, sentymentalizm, rokoko
14. Czas przełomu – między pseudoklasycyzmem a romantyzmem. Dyskusje literackie, stanowiska
15. Liryka i epika romantyzmu – charakterystyczne gatunki, tematy, formy, bohaterowie
16. Dramat romantyczny – w dobie przemian i nowatorstwa gatunkowego, twórcy, tematyka, inspiracje
17. Romantyzm krajowy – znani twórcy rodzimego oblicza literatury romantycznej
18. Poezja „czasów niepoetyckich”. Sonety „Nad głębiami” Adama Asnyka – forma cyklu poetyckiego i problematyka utworów
19. Poetyka powieści tendencyjnej na przykładzie „Marty” E. Orzeszkowej
20. Cechy powieści dojrzałego realizmu na wybranym przykładzie literatury polskiej
21. Poetyka wybranej powieści historycznej Henryka Sienkiewicza w kontekście jego tekstu
22. Powstanie styczniowe w wybranych tekstach literackich (np. Nad Niemnem, Gloria victis, Omyłka).
23. Metafora w liryce Młodej Polski (na wybranych przykładach)
24. Estetyka powieści młodopolskiej (na wybranych przykładach)
25. Poezja Młodej Polski wobec dekadentyzmu
26. Młodopolski franciszkanizm i poetyka codzienności
27. Symbolizm, impresjonizm, preekspresjonizm w poezji
28. Nurty w dramaturgii Młodej Polski
29. Liryka skamandrytów (J. Lechoń, K. Wierzyński, J. Tuwim, A. Słonimski, J. Iwaszkiewicz)

30. Program Awangardy Krakowskiej i jego poetycka realizacja
31. Międzywojenna twórczość Juliana Przybosa
32. Problematyka społeczna w prozie międzywojennej
33. Ferdynand W. Gombrowicz wobec tradycyjnego modelu powieści
34. Wazni dramaturdzy okresu międzywojennego na przykładzie wybranych utworów (S. I. Witkiewicz, J. Szaniawski, W. Gombrowicz)
35. Międzywojenna twórczość Czesława Miłosza
36. Literatura doświadczeń granicznych (wybrane przykłady)
37. Szlach w literaturze. Wybrane przykłady
38. Katastrofizm w liryce (Władysław Broniewski, Julian Tuwim, Czesław Miłosz, Józef Czechowicz)
39. Poezja podczas okupacji. Krzysztof Kamil Baczyński, Tadeusz Gajcy, Andrzej Stroiński
40. Dziennik jako gatunek literacki w wieku XX (Gombrowicz, Tyrmand, Nałkowska, Koniński, Iwaszkiewicz)
41. Autobiografizm w polskiej literaturze po roku 1956
42. Egzystencjalizm w literaturze wieku XX
43. Teoria literatury jako „szerokie pole interdyscyplinarne” – wyjaśnij myśl Jonathana Cullera
44. Poezja lingwistyczna jako jedna z wypowiedzi we współczesnej literaturze polskiej
45. Mit i ideologia w kontekście literatury wieku XX
46. Adaptacja jako przetworzenie i interpretacja dzieła literackiego na język filmu
47. Badanie literatury jako zajęcie eklektyczne – Nowy Historyzm
48. Wpływ sytuacji wolnorynkowej na status literatury wysokoartystycznej po 1989 roku?
49. Rozwój literatury chłopskiej/wiejskiej (zwrot plebejski) ze szczególnym uwzględnieniem lat 2010-2020
50. Najważniejsze powieści nurtu feministycznego po 1989 roku
51. Twórczość tzw. pokolenia bruLionu
52. Twórczość najważniejszych autorów emigracyjnych po 1989 roku
53. Tendencje, style i nurty najnowszej poezji (ze szczególnym uwzględnieniem o'haryzmu, wzorca brulionowego, „skrzydeł Sosnowskiego”, neolingwizmu warszawskiego, nurtu kobiecej poezji somatycznej)

Językoznawstwo i translatoryka

54. Przekład – tłumaczenie – translacja – adaptacja. Podstawowe pojęcia nauki o przekładzie.
55. Rozwój translatoryki jako dyscypliny naukowej – wybrane aspekty historii przekładu i wiedzy o przekładzie.
56. Rodzaje tłumaczeń ustnych i pisemnych oraz ich zastosowanie.
57. Warsztat pracy tłumacza.
58. Wybrane koncepcje i teorie przekładu.
59. Ekwiwalencja, adekwatność i wierność przekładu; językowe i kulturowe aspekty nieprzekładalności.
60. Ocena jakości tłumaczenia; krytyka przekładu.
61. Udomowienie i egzotyzacja w przekładzie.
62. Strategie i techniki przekładu.
63. Odbiorca docelowy i jego wpływ na decyzje tłumacza.
64. Rola i specyfika tłumaczenia a vista w praktyce przekładowej.
65. Fazy i aspekty tłumaczenia konsekwentnego.
66. Typy tłumaczenia audiowizualnego.
67. Tłumaczenia audiowizualne jako forma adaptacji materiału: napisy dla głuchych i słabosłyszących; audiodeskrypcja dla niewidomych i słabowidzących.

68. Zastosowanie tłumaczenia w różnych metodach nauczania języków obcych.
69. Kategorie tworzące jakość translacji.
70. Rodzaje kompetencji tłumacza.
71. Recepcja tłumaczeń na przykładzie polskich wersji wybranej lektury.
72. Cele i zadania socjolingwistyki.
73. Socjolingwistyka w Polsce.
74. Zróżnicowanie społeczne języka polskiego: pojęcie języka narodowego; charakterystyka odmian języka polskiego: gwary, język ogólny, język potoczny, język oficjalny, socjolekty, profesjolekty, slang, biolekty.
75. Klasyfikacja odmian języka polskiego (wybrane propozycje i ich analiza).
76. Akty mowy i ich ujmowanie w kategoriach socjolingwistycznych.
77. Normatywizm; postawy deskryptywna i preskryptywna w refleksji nad poprawnością językową.
78. Polityka językowa.
79. Kategoria potoczności i jej społeczny rezonans.
80. Na pograniczu języków: bi- i multilingwizm; dyglosja; języki pidżynowe.

Historia

81. Omów początki państwa polskiego od Mieszka I do rozbitcia dzielnicowego na podstawie stosunków z sąsiadami, organizacji państwa pierwszych Piastów oraz znaczenia religii.
82. Kazimierz Wielki. Omów panowanie ostatniego z Piastów oraz prowadzoną przez niego politykę zagraniczną.
83. Omów stosunki polsko-litewskie od Władysława Jagiełły do czasów Unii Lubelskiej.
84. Zdefiniuj termin „sarmatyzm” i opisz, co składało się na postać sarmaty. Odwołaj się do wiedzy historycznej i literatury.
85. Opisz na czym polegała demokracja szlachecka i wyjaśnij, jaką rolę w jej kształtowaniu odgrywały przywileje nadawane szlachcie przez króla. Podaj najważniejsze z nich i krótko przedstaw, czego dotyczyły.
86. Wyjaśnij, na czym polegała różnica między sztuką romańską i gotycką na przykładzie wybranych dzieł sztuki. Podaj przykłady najważniejszych budynków na terenie polskim reprezentujących oba te nurty w sztuce.
87. Opisz główne założenia sztuki renesansowej na przykładzie wybranych dzieł sztuki znajdujących się na terenie polski. Podaj przykłady najważniejszych budynków renesansowych w Polsce i omów historię miasta Zamość.
88. Opisz główne założenia sztuki baroku na przykładzie wybranych dzieł sztuki znajdujących się na terenie polski. Podaj przykłady najważniejszych budynków barokowych w Polsce. Wyjaśnij, w jakim celu zapoczątkowana została sztuka barokowa.
89. Czy Rzeczpospolita była państwem tolerancyjnym religijnie? Opisz sytuację różnowierców na terenach Rzeczpospolitej i główne założenia konfederacji warszawskiej.
90. Znaczenie wolnej elekcji dla systemu demokracji szlacheckiej. Opisz, kiedy i dlaczego została wprowadzona wolna elekcja, jak przebiegała oraz jakie znaczenie miała dla funkcjonowania Rzeczpospolitej.
91. Przedstaw przyczyny rozbiorów odwołując się do teorii tzw. szkoły krakowskiej oraz szkoły warszawskiej.
92. Stanisław August Poniatowski – reformator czy polityczny nieudacznik? Scharakteryzuj reformy Stanisława Augusta oraz jego decyzje polityczne.
93. Opisz przebieg sejmu wielkiego oraz zapisy i znaczenie Konstytucji III Maja dla poszczególnych grup społecznych: szlachty, mieszczaństwa i chłopów.
94. Scharakteryzuj ziemie polskie pod zaborami. Wskaż różnice i podobieństwa w polityce zaborców i położenie ludności polskiej. Porównaj sytuację z początku wieku XIX i XX.

95. Przedstaw postaci Józefa Piłsudskiego oraz Romana Dmowskiego. Omów dokonania każdej z postaci i scharakteryzuj różnice w polityce zagranicznej.
96. Wyjaśnij znaczenie I wojny światowej dla powstania II Rzeczypospolitej. Opisz działania podejmowane przez zaborców wobec wojsk polskich.
97. Opisz kształtowanie się granic II Rzeczypospolitej po 1918.
98. Scharakteryzuj społeczeństwo II Rzeczypospolitej okresu międzywojennego. Wyjaśnij, jakie mniejszości narodowe mieszkaly na terenie polskim i jaka była ich sytuacja.
99. Wyjaśnij, na czym polegał i jak przebiegał konflikt polsko-ukraiński od czasu zaborów do II wojny światowej.
100. Wyjaśnij znaczenie malarstwa historycznego dla kształtowania pamięci historycznej Polaków. Posłuż się przy tym przykładami najważniejszych twórców i ich dzieł.
101. Opisz, w jaki sposób kształtował się system polityczny II Rzeczypospolitej.
102. Na ile II Rzeczpospolita była państwem demokratycznym? Porównaj konstytucję kwietniową oraz marcową.
103. Opisz kształt Polskiego Państwa Podziemnego i podaj przykłady działań podejmowanych przez państwo podziemne.
104. Scharakteryzuj okupację niemiecką i rosyjską na ziemiach polskich.
105. Opisz stosunki polsko-żydowskie w okresie II wojny światowej. Odwołaj się do przykładów znanych osób i postaci.
106. Wyjaśnij, w jaki sposób komuniści przejęli władzę w Polsce po 1945 r.
107. Wyjaśnij, co rozumiemy pod pojęciem przełomu 1956 r. w Polsce. Opisz, co wydarzyło się w tym roku i jak wpłynęło to na kształt Polski.
108. Wyjaśnij, na czym polegała mała stabilizacja.
109. Scharakteryzuj wydarzenia roku 1968 i 1970. Wskaż związki między nimi i wyjaśnij, jaki miały wpływ na społeczeństwo.
110. Opisz politykę gospodarczą i zagraniczną Edwarda Gierka.
111. Opisz wydarzenia roku 1976 w Polsce i wyjaśnij, dlaczego powstał Komitet Obrony Robotników, czym się zajmował i jaką rolę pełnił w ruchu opozycyjnym w Polsce.
112. Opisz przebieg strajków w sierpniu 1980 r. i powstanie NSZZ „Solidarność”.
113. Opisz, jak przebiegało wprowadzenie stanu wojennego oraz w jaki sposób funkcjonowała „Solidarność” podziemna. Podaj przykłady działania opozycji.
114. Od Magdaleny do „Okrągłego Stołu”. Opisz sytuację społeczną i gospodarczą w latach 1988-1989 w Polsce oraz przebieg rozmów władza-opozycja.
115. Opisz wyniki ustaleń przy „Okrągłym Stole” oraz przebieg wyborów z 1989 r.
116. Scharakteryzuj powstanie rządu Tadeusza Mazowieckiego oraz reformy Leszka Balcerowicza. Wyjaśnij, jaki wpływ miały one na społeczeństwo i gospodarkę Polski.
117. Wyjaśnij, na czym polegała transformacja lat 1990tych w Polsce. Opisz, jaki wpływ miała na społeczeństwo i gospodarkę.
118. Między Układem Warszawskim i NATO. Wyjaśnij, w jaki sposób zmieniła się polska polityka zagraniczna od lat 1980tych. Scharakteryzuj politykę wobec sąsiadów Polski.
119. Między RWPG a Unią Europejską. Wyjaśnij, jak zmieniła się polska gospodarka od lat 1980tych.
120. Opisz, jak przebiegał proces wejścia Polski do Unii Europejskiej. Przedstaw najważniejsze obawy oraz stosunek krajów europejskich do akcesji Polski.
121. Scharakteryzuj współczesny system polityczny Polski. Opisz główne partie polityczne i ich liderów.
122. Powiedz, które współczesne partie polityczne odwołują się do dziedzictwa „Solidarności” i wyjaśnij, w jaki sposób to robią.